

לשבת קדש פרשת ויקהל - פקודי תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזכיו הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - מ'

1. מדוע האונס ממזרת לא יקיימנה משום שהעשה של 'ולו תהיה לאשה' ידחה את הל"ת?
רק כשאינן דרך להפטר מהעשה כגון מילה בצרעת אומרים 'עשה דוחה ל"ת', אבל באונס אפשר ללמדה שתאמר איני חפצה בו ויפטר מלישאנה.
2. יתומה שנתארסה ונתגרשה, ר' אלעזר אומר: האונס - חייב, והמפתה - פטור. מה כוונת 'יתומה'?
ללמד כר' עקיבא שכל ארוסה שנתגרשה ונאנסה דומה ליתומה בכך שהקנס לעצמה, [ומפותה מוחלת].
והלכה כר' אלעזר. וקרא עליו רב: טובינא דחכימי. [מאושר שבחכמים]
3. משנה - כיצד שמין את חיובי האונס?
בושת - לפי המבייש והמתבייש.
פגם - רואין אותה כאלו היא שפחה נמכרת בשוק, כמה היה שוויה כשהיתה בתולה, וכמה כעת שנבעלה.
קנס - שוה בכל אדם. וכל שיש לו קצבה מן התורה - שוה בכל אדם.
4. מדוע לא אומרים שכל חיובי האונס כבר כלולים בתוך ה'חמישים'?
א. ר' זירא: יאמרו בעל בת מלכים חמשים, בעל בת הדיוטות חמשים...
דחה אביי: אף לגבי שלושים של עבד שמשלם מי ששורו הרג עבד כנעני, יאמרו: עבד נוקב מרגליות שלשים, עבד עושה מעשה מחט שלשים...
ב. אלא א"ר זירא: במקרה שאחד בא עליה שלא כדרכה ואח"כ בא עליה כדרכה יאמרו: בעל שלימה חמשים, בעל פגומה חמשים...
דחה אביי: גם לגבי עבד יאמרו: עבד בריא שלשים, עבד מוכה שחין שלשים...
ג. אביי: תחת אשר עינה' הקנס הוא רק עבור העינוי אבל יש עוד חיובים.
ד. רבא: 'ונתן האיש השוכב עמה..' חמישים רק על הנאת שכיבה.
5. מדוע לא משלמים את הבושת ופגם לה עצמה?
א. להו"א: 'בנעוריה בית אביה' כל שבח נעוריה לאביה.
ונדחה: כשם שמעשה הבת לאביה למדו מ'וכי ימכור איש את בתו לאמה - מה אמה מעשה ידיה לרבה, אף בת מעשה ידיה לאביה', ולא למדו מ'בנעוריה בית אביה' כיון שפסוק זה מלמד רק שאביה מיפר נדריה.
ואין ללמוד מנדרים כיון שלא לומדים 'ממונא מאיסורא'.
ואין ללמוד מקנס כיון שלא לומדים 'ממונא מקנסא'.
ב. סברא היא: שהרי בידו למוסרה תמורת כסף למנוול ומוכה שחין, וזה הפסידו.
6. כיצד שמין כמה הפרש הפגם בין שפחה בתולה לבעולה?
אומדין כמה אדם רוצה ליתן בין שפחה בעולה לשפחה שאינה בעולה להשיאה לעבדו, ובעבד שיש לו לרבו קורת רוח הימנו, ורצה להיטיב לו.
7. באיזה גיל של בתו יכול למכורה לאמה ומקבל עליה קנס? [כפי המבואר בברייתא]
א. ר' מאיר קטנה מבת יום ועד שתביא שתי שערות - יש לה מכר ואין לה קנס, משתביא שתי שערות עד שתיבגר - יש לה קנס ואין לה מכר, [ובבוגרת אין לו כלום].
ב. חכמים: קטנה מבת ג' שנים ויום אחד ועד שתיבגר - יש לה גם קנס וגם מכר.
טעמו של ר' מאיר שלקטנה אין קנס: 'ולו תהיה לאשה' המהוה עצמה - זו שיש לה כח לקדש עצמה. במהוה עצמה הכתוב מדבר.
טעמם של רבנן החולקים: ביאר ריש לקיש, כשכתוב 'נער' וקוראים 'נערה', אפילו קטנה במשמע.
רב שימי בר אשי אמר את דברי ר"ל באופן אחר: בעל המוציא אחר: בעל אשתו קטנה - פטור, שנא': ונתנו לאבי הנערה, ובכתיב מלא דיבר הכתוב. וקשה: שבכל מקרה לא היינו חושבים שמדובר בקטנה שהרי 'ואם אמת היה... וסקלוה' והרי קטנה אינה בת עונשין, אלא הכוונה שמכאן שהכתיב מלא למדו שבמקום שנאמר 'נער' - אפילו קטנה במשמע.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)